

_____:ne

_____:se הכיתה

לפניכם בעיה שנתקלו בה אזרחי אתונה שהשתתפו באספת העם האתונאית.
קראו את הסיפור הבא בעיון, שכן יהיה עליכם להחליט בעניין חשוב ביותר.

האוצר – סיפור על הדמוקרטיה האתונאית

כאשר פריקלס היה נער בן 10 בערך, פשטה שמועה משמחת בפוליס אתונה.
לפי השמועה, התגלו כמויות גדולות של עפרות כסף* במכרות אשר
בלאוריום, כ-40 קילומטר מדרום מזרח לעיר אתונה.

עפרות הכסף שייכות לכל האזרחים בפוליס אתונה, שכן האספה קבעה
בזמנה, שכל דבר הנמצא בתוך אדמת הפוליס שייך לכלל האזרחים.
עפרות הכסף שבהן מדובר יקרות מאוד, ובקופת אתונה כבר הצטברו מאה
כיכרות כסף, שהן אוצר של ממש. עכשיו צריך להחליט מה לעשות באוצר
הגדול הזה. השאלה הזאת תעמוד לדיון באספת העם הקרובה.

בכל רחבי הפוליס אתונה כבר מתווכחים בשאלה מה לעשות באוצר.

_____ כך קוראים לאדמה המכילה מתכת שנקראת כסף.*

היסטוריה

01/02

הסוחרים רוצים לעשות בו דבר אחד; האיכרים רוצים דבר אחר; האמנים העוסקים בציור ובפיסול, יש להם שוב דעה אחרת. לכל אחד יש רעיונות והצעות משלו, וכל אחד מנסה לשכנע את האחר שההצעה שלו היא הטובה והצודקת ביותר. בקרוב תהיה אספה. אז יחליטו סוף-סוף מה ייעשה באוצר.

(מתוך: "תולדות ישראל והעמים - חלק א", עמודים 207-208, הוצאת ת"ל, מעלות.)

1. חשבו מה הייתם אתם מציעים לעשות באוצר אילו הייתם סוחר, איכר, בעל מלאכה או אמן. נסו לייצג שני בעלי מקצוע. כתבו מה תהיה הצעתו של כל אחד מהם וכיצד ישכנע את באי האספה.

א. התפקיד הראשון שבחרתי להיות בו הוא: _____
הנימוקים: _____

ב. התפקיד השני שבחרתי להיות בו הוא: _____
הנימוקים: _____

היסטוריה

01/02

2. לאחר ששימשתם בשני תפקידים הביעו את דעתכם.

האם נכון הדבר לאפשר לקבוצות באתונה להביע את דעתן ולנסות לשכנע

את האחרים מה ייעשה באוצר?

או שנכון יותר למנות אדם אחד שיחליט מה ייעשה באוצר? נמקו.

---

3. קראתם סיפור בנושא "הדמוקרטיה האתונאית". לפניכם טענות אחדות.

בחרו טענה אחת, הסבירו אותה והביאו דוגמות:

א. בבית הספר שוררת אווירה דמוקרטית.

ב. ישראל היא מדינה דמוקרטית.

ג. יש משפחות שבהן היחסים בין ההורים לילדיהם הם דמוקרטיים.

---

4. ערכתם היכרות ראשונית עם הדמוקרטיה האתונאית. במדינה דמוקרטית

יש לעם סמכויות בקביעת החוקים במדינה.

איך נקבעים חוקים במדינה שאינה דמוקרטית?

היסטוריה

01/02

_____

5. יש אפשרות לטעון שזכות בחירה מגיעה רק לאזרחים יודעי קרוא וכתוב.
האם הדבר מתאים, לדעתכם, לרוח הדמוקרטיה? נמקו.

_____
_____
_____
_____
_____

05__

01/02

האוצר – סיפור על הדמוקרטיה האתונאית

תוכן המשימה

המשימה עוסקת בסוגיה של חופש הביטוי ותהליך קבלת החלטות במשטר דמוקרטי באמצעות סיפור מחיי היום-יום באתונה.

מפתח תשובות

פריט:	01
שאלה:	א-ב *
דרגת קושי:	קשה

* שאלה זו לקוחה מתוך ספר הלימוד "תולדות ישראל והעמים - חלק א'", עמוד 209, הוצאת ת"ל, מעלות.

תשובות נכונות:

- מציין שתי בחירות ברורות ומעלה נימוקים שיש בהם רמז לתועלת הציבור. - 2
דוגמות לתשובות: "איכר - אם תיתנו לי כסף נוכל לייצר עוד מזון ולאגור במקרה של בצורת". - 2
"אמן - אני אקנה מכרשות וצבועים מוכחרים ביותר ואקשט את המקרשים ואת בתי המגורים של האנשים".
2 -
"סוחר - אם נעסוק במסחר נוכל לסחור בדברים, נפעיל את המדינה, נחזק את הצבא ונעשיר את התושבים". - 2
"צייר - לקשט את הכיכרות". - 1

מפתח ציונים:

- ציון של שתי בררות ונימוקים של תועלת הציבור - 2
תשובה חלקית - 1
אחר, לא ענה - 0

פריט:	02
שאלה:	2
דרגת קושי:	קשה

תשובות נכונות:

נקיטת עמדה בעד הבעת דעה חופשית או בעד קבלת החלטות טוטליטרית המלווה בנימוק סביר.

01/02

דוגמות לתשובות: "לפי דעתי, נכון לאפשר לקבוצות להביע את דעתן כי הרי עפרות הכסף שייכות לעם כולו". - 2

- "לפי דעתי, צריך לתת לעם להביע את רצונו כדי לדעת איזה רעיון רוצה יותר וכך יהיה מרוצה יותר". - 2

- "לפי דעתי, יותר טוב שכל העם יבחר מפני שצריכה להיות דמוקרטיה בארץ". - 1

מפתח ציונים:

הבעת עמדה מנומקת - 2

תשובה חלקית - 1

אחר, לא ענה - 0

פריט: 03

שאלה: 3

דרגת קושי: קשה

תשובות נכונות:

כל דוגמה המתארת התנהגות דמוקרטית בסביבה המתוארת בהיגד.

דוגמות לתשובות: "ישראל היא מדינה דמוקרטית. יש בחירות כל 4 שנים ורוב העם בוחר מי יהיה ראש הממשלה". - 2

- "בטענה 'ישראל היא מדינה דמוקרטית' מתכוונים לומר שב'ישראל יש בחירות חופשיות, אין שלטון מלוכני שעובר בירושה אלא העם בוחר מי ישלוט עליו". - 2

- "יש משפחות שבהם היחסים בין ההורים לילדים הם דמוקרטיים. לכל אחד מבני המשפחה ניתנת האפשרות להביע את דעתו ולנמק אותה וכך בוחרים את הדעה שהכי נראית ולא דוקא ההורים מחליטים הכול. גם לילדים ניתנת האפשרות להביע את דעתם". - 2

מפתח ציונים:

פרשנות נכונה המלווה בדוגמה מתאימה - 2

תשובה חלקית - 1

אחר, לא ענה - 0

פריט: 04
שאלה: 4
דרגת קושי: קשה

תשובות נכונות:

- בדרך כלל בהחלטה של שליט יחיד או קבוצה שליטה מצומצמת ולא על ידי דיון והצבעה של נבחרים העם.
דוגמות לתשובות: "חוקים במדינה שאינה דמוקרטית נקבעים על ידי שליטים רודנים לפי מה שהכי נוח להם". - 2
- "החוקים במדינה שאינה דמוקרטית נקבעים על פי השליט המנהיג או המלך. הוא קובע כשכיל התושבים ולא משתף אותם בדעותיו ובהחלטותיו". - 2
- "ממנים איש אחד שיחליט מה יעשו, כמו ראש ממשלה". - 1

מפתח ציונים:

- תשובה המתייחסת לרצונו של אדם אחד או של קבוצה מצומצמת - 2
תשובה חלקית - 1
אחר, לא ענה - 0

פריט: 05
שאלה: 5
דרגת קושי: שאלה חדשה

תשובות נכונות:

- כל נימוק רלוונטי לעמדות הכותב.
לדוגמה: "מי שאין לו מידע על מה שקורה, לא זכאי לבחור." - 2
או להפך: "כולם זכאים לבחור. היום יש טלוויזיה ואפשר לקבל מידע מדויק ולא כתוב." - 2

